

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

279776/9

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR: TH. M. STOENESCU

—* Redactia și Administratia: Strada Academiei No. 12, — București. *—

ABONAMENTUL: Pe an: 20 lei. | Pe 6 luni: 10 lei. | Pe 3 luni: 5 lei.

CROMOGRAFUL-ALB

Este un aparat cu care se poate tipări ori-ce scriere necesită a se reproduce în mai multe exemplare. Poate tipări circuli, anunțuri, programe, etichete, conturi, facturi, adrese, buletine, planuri, desemnuri. **Cărți de vizită** și ori-ce alte serieri, fără nici o greutate și în cele mai efine condițiuni, așa încât nu mai e nevoie să alege cine-va la tipografie, de cât pentru lucrări eminate de mare tiraj. Este indispensabil tuturor cancelariilor publice și particulare, posedând deja de la mai multe autorități certificate de mulțumire.

Se recomandă mai ales d-ilor comercianți, ingineri și directorii școlii, care în lipsă de copisti pot găsi mare avantaj în Cromograful-Alb.

Cromograful alb.— producție română, cel mai perfecționat din câte sa inventat—se poate efectua în ori-ce mărime,—după comandă, și se trimite imediat după primirea costului în orice localitate a țerei.

Prețul Formatei:

Form. No. 1 măr. 1 coală hârtie: 18 l.
 „ 2 „ 12 „ 10 „
 „ 3 „ 14 „ 5 „

O cutie pastă de rezervă, păstrată în cutie de tinichea, 5 L.

O sticlă de cerneală chimică, violetă, 80 bani.

O sticlă de cerneală chimică, colorată, 1 lei.

Sunt cernele de toate culorile: verde, galben, roșu, albastru, negru etc., a câte 1 leu sticlă. Se poate imprima cu ele ori-ce desemnuri în culori: ca hărți și planuri—Pastă de rezervă nu se vinde decât cumpărătorilor vre-unuia din formatele No. 1 sau No. 2.

DEPOZITUL numai la administrația „Revistei Literare“, București, unde se trimite direct comenzile și banii.

SUMARUL

<i>Don Gulică</i> , comedie . . .	de Al. Depărățianu
<i>Stroe Corbeanul</i> (Laerțiu) „	Th. Foțăneanu
<i>Unui Copilaș</i> , poezie . . .	„ Elena M. Condescu
<i>Drum de gânduri</i> . . .	„ Răd. Niger
<i>Pictura Engleză</i> . . .	„ Iuliu Goșanec
<i>Minte</i> , poezie	„ I. Sărățeanu
<i>Una-Alta</i>	„ Zetta
<i>Erotice</i> , poezie	„ Th. M. Stoenescu
<i>Buletin Bibliografic</i> . . .	„ Rex
<i>Aviz</i>	„ Administrația

Redacțiunea „Revistei Literare“ roagă pe onor. contrați de la celelalte reviste și ziare care primesc revista noastră, să aibă buna-voință a publica prezentul sumar.

Cine primește două numere consecutive din *Revista Literară*, se consideră ca abonată, și prin urmare este rugat a înainta costul abonării la administrație.—Persoanele cari nu doresc a se abona, sunt rugate a înapoia numerele imediat la primire, căci la eas contrariu li se va pretinde plata lor.

Administrația.

Cel mai frumos dar ce se poate face unei d-soare

12 IER 12 APARAT FOTOGRAFIC UNIVERSAL SIGES SIG H

REUȘITĂ GARANTATĂ

Acest aparat, **mai mare și mai perfecționat** ca cel anunțat pe pagina penultimă a acestei coperte, este o adevărată minune prin ingenuitatea și ușurința cu care produce foarte frumoase fotografii, în mărime de 5 centime pe 4.—Este foarte util nu numai amatorilor cari voesc să și fotografieze familia, dar devine indispensabil călătorilor, pentru fotografiarea pozițiilor frumoase; procurorilor, judecătorilor de instrucție și șefilor de poliție cari pot fotografia cu acest aparat figurile criminalilor, și mai ales doctorilor de spital care în unele cazuri obișnuiesc a fotografia pe bolnavi.

Recomandăm acest aparat ca foarte bun, lucrând foarte lesne și cu rezultat sigur.—Prețul unui aparat cu instrucția, cu materialul necesar pentru a lucra de mai multe ori și cu toate accesoriile lui, este numai: **12 lei**.

Comandele se fac prin administrația „Revistei Literare“, care le expediază pe ori-ce adresă, în timp de 12 zile.

S. WEISBERG
LEGATORIA de CARTI
 — MODERNA —
 BUCURESCI
 Pasagiul Băncii Naționale

Esecută ori-ce lucrări de această ramură cu prețuri modeste și cu o acuratețe exemplară.

De vânzare Locul din str. Brezoianu No. 25, având 100 metri adâncime și 27 lărgime.

Doritorii se vor adresa la d-nul G. Sion în str. Regală No. 12, București.

Se caută un florar, bine recomandat, cu știință specială pentru cultura plantelor și în trepinderea comercială a unei florării.

Se va adresa la d-nul G. Sion, în strada Regală, No. 12 București.

D-r S. OLCHOWSKI

— Calea Moșilor, 83 —
 Peste drum de Bis. cu Sânti.
 Consultațiunii pentru toate boalele interne, și în special pentru cele nervoase și de stomach. De la 5—7 seara.

NOUTAȚI MINUNATE

Bijuterii însuflețite și cântătoare (*excelente pentru cadouri*).—Aceste bijuterii, având forma unor elegante ace de cravată pentru domni, sau de frumoase broșe pentru doamne, prevăzute fie-care cu câte un mecanism surprinzător, au proprietatea d'a face diferite mișcări sau de a cânta, de a lătra, etc.—Au fost mult admirate la expozițiunea din Paris.—Persoanele care poartă aceste ace de cravată sau broșe, pot produce o adevărată senzație în mijlocul cunoscuților și a cercurilor ce frecventează.

Un ac de cravată	cu o pasăre cântătoare . . .	4 lei
"	cu o moară ce se învârteste. . .	4 "
"	cu cocoș cântător.	5 "
"	cu câțel lătrător	5 "
"	cu cap de mortrăscând rălicele .	5 "
O broșă de damă	cu pasăre cântătoare	6 "
"	cu moară învârtitoare	6 "
"	cu pasăre cântătoare tare	8 "

ARTICOLE SURPRINZĂTOARE

1) **Briceag American**, coprir zând 7 unelte diferite: 1) un cuțit de oțel, 2) un ferestrău, 3) o limbă de tăiat, 4) un tir buton, 5) un decimetru cu indicațiuni pe milimetre, 6) o balanță cântărind de la 1 până la 5 kilo, 7) un diamant pentru tăiat sticlă. Prețul: 3 lei.

Cerneală invizibilă, pentru corespondență secretă. Tot ce se scrie cu această cerneală nu se poate citi decât după ce s-a încălzeste hârtia. *O sticlută: 80 bani.*

2) **Fulgerul**. Un nou aparat științific de precizie. Produce foc imediat și pe or ce timp, fără întrebunțarea nici unui produs chimic. Aparatul e mic și se poate purta în buzunar cu cea mai mare înlesnire. Nu mai e nevoie nici de chibrituri și nici de alt expedient pentru aprinderea focului.

E cel mai trebuincios fumătorilor și persoanelor cari sunt continuați pe drum. *Prețul 4 lei.*

3) **Ghicitorul minunat**. Un nou joc magic, care ghițește vârsta ori cărei persoane. *Prețul: 50 bani.*

4) **Hârtie magică**. Această hârtie e ast-fel preparată că se întrebunțează la o mulțime de combinații curioase. Dacă oferi cui va o țigară făcută cu această hârtie, imediat la apropierea chibritului, hârtia dispore ca prin minune, lăsând pe fumător cu tutunul pe buze, Păcăleală foarte hazlie. *Prețul unui pachet: 50 bani.*

5) **Inel aruncând parfum**, 2 lei.

6) **Ac de cravată**, aruncând parfum, 2 lei.

7) **Broș de damă**, aruncând parfum, 3 lei.

8) **Mașină fotografică de buzunar**.—Această mașină este cea mai nouă invenție a anului. Or cine poate fotografia cu densa, în câteva minute, nu numai persoane, dar și grupuri sau peisaje. O recomandăm cu deosebire. *Prețul unei mașini cu accesoriile ei: 7 lei.*

9) **Maxilare false**, de porcelan, foarte fin lucrate; dacă le așezi în gură îți schimbă cu totul figura și capeți un aspect înrozitor, cu care poți să sperii pe ori-cine și să-l faci să nu te cunoască. *O pereche: 3 lei.*

10) **Mama!** O cutiuță misterioasă pronunțând foarte distinct cuvântul „mamă!” Acest strigăt de copil eșind din buzunar, pune pe toți în mirare neștiind de unde vine. 1 bucată: 4 lei.

11) **Miorlăitorul!** Acelaș aparat, imitând perfect miorlăitul pisicii: 1 bucată: 4 Lei.

12) **Mama Soacra!** Un aparat care produce un șgomot foarte supărător, obținut prin frecarea cu unghia pe o sfoară a acestui aparat. 1 bucată; 50 bani.

13) **Pastilele Strainului**, care când ard, parfumează și îmbalsămează odaia. 1 cutie: 75 bani.

14) **Panglica fantastică**. Cu ajutorul acestui mic rolou poți umi o adunare întreagă. Pref-te că suferi de o teribilă durere internă. Apoi, bagă sub limbă acest rolou și apucând căpătâul trage afară. Vezi scotea din gură mai mult de 20 de metre de panglică de toate colorile. *Bucata: 1 leu.*

15) **Pasta de aur** este o compoziție păstrată în cutii pe care dacă o topești și mesteci la foc, cu ajutorul unei pensule poți auri or ce obiecte de lemn, de metal și de ori ce altă natură, precum rame de tablouri și de oglinzi, scaune și mese de fantesie, obiecte de ornamentație, tablouri, vase de marmoră, de piatră, de tera cotă sau de porcelan, în fine or ce obiecte voești să capete o suprafață aurie, nealterabilă, ce nu se șterge și ce durează în timp de ani.

Persoanele care încrează obiecte de artă, le pot auri cu *Pasta de Aur* în mod foarte lesnicios și eficient. Multe persoane își pot face o distracție, lucrând obiecte din lemn ordinar, pe care apoi le pot auri cu această pastă. *Prețul unei cutii: 2 lei.*

16) **Privighetoare americană**. Cu acest mic instrument poți imita foarte le-ne cântecul tuturilor paserilor. Cutiuța cu 5 privighetori: 1 leu și 25 bani

17) **Tabacheră secretă**. Această tabacheră de nikel este foarte trebuincioasă fumătorilor care sunt asaltați zilnic de prietenii care n'au nici o dată tutun. Incapea într'nsa un pachet de țigări, care dispar imediat ce deschizi tabachera, așa încât poți să o prezinți cui-va goală, dacă nu vrei să-i dai o țigare.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

18) **Termometrul amoroșilor**, sau arta de a cunoaște imediat, printr'o experiență ușoară, gradul calităților sau al capacității amoroase ale persoanelor de ori-ce vârstă și de or ce sex. *Prețul: 50 bani.*

19) **Țigaretă Magică**. Fumând cu această țigaretă, vezi apărând într'nsa diferite tablouri fumești, foarte variate. *Prețul unei țigaretete cu 20 de tablouri: 3 lei și 50 bani.*

20) **Baston de buzunar**, putând a se strînge până la scurtime de 10 centimetre, într'o cutiuță nichelată. Foarte comod pentru locurile unde trebuie să intri fără baston. Se poate scurta și lungi dupe voe; e destul să-l ții orizontal cu mâna stângă și cu cea dreaptă să-l răsucești, puindu-i apoi mânerul și întorcându-l până ce intră el înuși. *Prețul 5 lei.*

21) **Sula magică**. Cu această sulă te poți preface că'ți găurești falca, fruntea, nasul, fără să lase înse nici un semu pe unde a trecut. *Prețul: 2 lei și 50 bani.*

Toate aceste obiecte se pot comanda prin Administrația Revistei Literare, strada Academiei No. 12. București, trimițându-se costul prin mandat postal și arătându-se adresa cât mai clară, la care se vor expedia: comanda mai mari de 10 lei în timp de 12 zile de la primirea banilor; iar cele mai mici în timp de 15 zile.

Pentru port și pentru vamă la comandă de la 10 lei în sus, nu se plătește nimic, fiind în sarcina fabricantului, care a prevăzută deja aceste taxe în prețul fie căruia obiect. Pentru fie-care comanda mai mică de 10 lei se va adăoga plata transportului: 1 leu și 35 bani, vama plătindu-se de administrație.

F A R S E

Pentru păcăleli la pr nzur , la supeuri  i in ori-ce alte imprejurări

Aceste obiecte sunt a a de perfect imitate că ori-cine ar jura că sunt veritabile.

22). Borcan de mu�tar	Bucata	2	Lei
23). Br�nz� Camambert.	"	2	"
24). Cutie cu sardele.	"	3	"
25). Cire�i	6 Buc��i	2	"
26). Fructe, cu surprize in ele.	6 "	4	"
27). Nuci, Migdale, Alune	1/4 Kilo	6	"
28). O�e fal�e.	1 o�	1	"
29). Stridii	Bucata	1	"
30). Fructe de săpun fine, precum: mere, pere, prune, struguri, l�m�t, mandarine. Un assortiment de 12 buc��i		8	"

CHROMOLITOGRAFII

— Pentru distrac ii in familii —

- 31). In bae. Introduc ndu-se două degete in găurile practicate in această chromolitografie, se imitează intocmai pulpele unei femei in bae. Bucata : 50 bani.
- 32). Dan ul Umbilicului. Acela  sistem. Bucata : 50 bani.
- 33). Sinul Palpitor . Acela  sistem. Bucata : 1 lei.
- 34). Gre ala soacrei, cu aparat complet. Te face să le ni de ris. Bucata : 3 lei.
- 35). Nouă luni după cununie. Foarte hazliu. Bucata : 50 bani.
- 36). Jocul Amurului. Se joacă in doi : o domni oa   i un cavaler. Bucata : 1 lei.
- 37). Cine e mai neferic din trei? Scenă conjugală, foarte comică. Bucata : 50 bani.

CHESTIUNI

Aceste chestiuni constau in ni ta obiecte de metal sau de carton, construite intr'un mod a a de complicat ca nu le poți deslega f r   oare care pătrundere  i dibăcie. — E tot ce poate fi mai distrac os pentru adun riile de familie.

- 38). Chestiunea Turn. Eiffel, cu instruc ie 1 Lei
- 39). Chestiunea delicată, cu explica ie . 1 "
- 40). Alian a căsătoriei 1 "
- 41). Fluturile American 1 "
- 42). Chestiunea disolvării. 50 Bani
- 43). De teapt  copilul care doarme. Copilul deschide ochii dacă  i cartonul intr'o pozi ie anumită. 50 "
- 44). Chestiunea nevetei  i a soacrei . 50 "
- 45). Chestiunea celor trei g ste . . . 50 "

INSECTE  I ALTE ANIMALE ARTIFICIALE

Perfect imitate. — Admirabile spre a speria sexul curagios.

46). Omid�	Bucata	1.50
47). Viespe	"	1.50
48). G�ndac	"	1.—
49). �oarece	"	1.50
50). �op�rl�.	"	1.50
51). Lăcustă.	"	1.50
52). Broască, cu ag��toare	"	1.75
53). �op�rli	"	2.50
54). Broască �estoas�, care se mi�c�	"	—50

DIFERITE

55). Revolver vaporisator, nichelat. Acest revolver, prea frumos, in loc de giont, aruncă parfum. Po i speria pe cine-va cu deusul, pref c ndu-te că l'impusci,  i c nd colo, s l parfume i.

Un revolver : 6 lei.

56). Microscopul mărind obiectele de 800 de ori. Foarte folositor pentru a observa alimentele, lichidele  i ori-ce substan e  i obiecte. E cel mai bun, mai nou  i mai ef in din c te s'a  inventat p n  acum.

Bucata, numai 3 lei.

57). Toc de metal nichelat, cu condee desticl . Cea mai nouă inven iune. Nu se strică nici o dată  i nu pătează cu cerneală.

Cuta cu 6 condee : 2 lei  i 50 bani

58). Portmoneul cu secret. Acest portmoneu nu se poate deschide de c t de st p nul său, care-l cunoa te secretul. E foarte sigur pentru persoanele care a  servitori obicinui  să fore in fie-care zi câte c ti-va lei de la st p nii lor. Tot o dată poate servi ca un obiect de curiozitate in societate.

Prețul : 3 lei  i 50 bani.

59). Condeii inepuisabil. Acest toc cu peni a lui, con ine in interior un rezervoriu cu cerneală pentru 6 luni, cu toate că tocul nu este mai mare ca cele obicinuite. Dupe  ase luni se poate umple la loc cu cerneală. Il recomandăm cu deosebire călătorilor, doctorilor, advocaților, elevilor care copiază cursurile profesorilor  i in genere tutulor persoanelor care scriu mult  i vor să sc a de dificultatea de a tet mnia condeii in cerneală.

Prețul : 3 lei  i 50 bani.

Toate aceste se pot comanda prin administrația „Revistei Literare“, in acelea i condi iuni ca obiectele anun ate pe contra pagina a-asteia.

Pentru Pite ti  i ind. Arge , comandale se pot face prin D-nii M. Gheorghiu   Apostol Ioan, comercian i, Pite ti.

HOGG, Farmacia, strada, Castiglione, 2, la Paris,
singur Proprietar.

HUILE HOGG

OLIU DE FICAT DE MORUN NATURAL

De oă eficacitate sigură, constatată printr'ă experiență de mai bine de 25 ani, contra: *Maladiilor de popt Phthisia, Bronchite, Guturale, Tusea tenace, Afectiuni Scrofuloase, Tumori glandulare, Maladii de piele, Dantore, Piele albe, Slăbiciunea generală, etc.*, și pentru a întări copiii slabi și delicioși; este dulce și lesne de luat.

A se feri de Oleiurile comune și mai ales de acelea a carora compozițiuni, imaginată de speculațiune pentru a înlocui oliul natural sub prețes de ai da oă eficacitate mai mare și un gust mai plăcut; ele nu fac de cât a irita și a obose în zadar stomachul ba chiar pot fi și periculoase câte oă dată.

Pentru a fi sigur de a avea adevăratul oliu de ficat de morun natural și pur, a' și procura OLIIUL LUI HOGG care nu se vinde decât în sacone triangulare (model depus).

A exige numele lui Hogg precum și atestatiunea D—lui LESUEUR, șeful lucrărilor chimice al Facultății de medicină din Paris, care se găsește pe etichetta de-căru șacon triangular.

Deposite în principalele Dreguerii și Pharmacii.

AUGUSTE CLOUARD, Horticultor

Antreprenor de parcuri și grădini, fost grădinar-șef al orașului București.
București, — Strada Carol, No. 58 — București

→ Mare colecțiune de semințe de Flori ←
graminee, legume, furage, etc., et. — Viță americană, semănată de un an.
O sută specii flori cultivate în ghiveci pentru garnisit grădina — Unele pentru grădinari și amatori. — Capsule cu sulfat de carbon pentru stărpirea insectelor. — Catalogul se trimite gratis și franco.

Bazarul „Regal”

Casă de încredere

No. 28, — CALEA VICTORIEI — No. 28

În fața poliției capitalei.

Recomandă bogatul său asortiment de de haine bărbătești.

Un mare transport pentru iarnă:
Sacouri, redingote, fracuri și costume complete de toate calitățile, cele mai fine.

Pantaloni, desenurile cele mai moderne.

Pardesiuri și baltoane după ultima modă.

Posedă un mare deposit de stoffe, efectuând ori-ce fel de haine după comandă.

→ Prețuri moderate ←

Se garantează serviciul cel mai prompt și acurateța cea mai escesivă.

POMI RODITORI ALTOIȚI

— DE DIFERITE SPECII —

Din cele mai renumite calități și de diferite etăți

— Grădina
numită Brășlea

se află de vânzare la
GEORGE IOANID

Sub. Icoana
Str. Polonă, 126

Pentru mai multe calități de diferite fructe, între cari și noile varietăți de pere numite: *Regele României, Regina României, Mihai Bravul, Ștefan cel mare, etc.*, am premiate cu următoarele recompense de I-a clasă:

- 2 Medalii de aur la Expoziția de horticultură din anul 1868.
- 2 Medalii de la comisiunea agricolă de Ilfov din anul 1881 și 1882.
- 1 Ordinul Coroanei României pentru horticultură și promolog. 1883.
- 1 Diplomă de onoare cl. I-a de la Expoziția Cooperatorilor Români din 1883.
- 1 Brevet de furnisor al curții regale din anul 1885.

Sunt 28 de ani de când mă ocup cu pomologia, dezvoltând această artă, am avut și am dorința statornică, d'ă vedea întreaga Românie înzestrată cu cele mai bune fructe, pentru ca Ea să ajungă a se mândri vis-a-vis de celelalte State în privința calității fructelor.

Pentru realizarea acestui scop, pe lângă ostenețele și sacrificiile bănești ce am făcut, am hotărât a reduce și prețurile pomilor la jumătate din cele prevăzute în catalog, ca prin această efinățate să și poată procura ori-cine din toate speciile ce ar avea dorință.

Asemenea am făcut o însemnată reducere de preț și pentru alte 15 specii de pere, producțiuni noi, ce nu se văd în catalog, adică, *Regele României, Regina României, Mihai-Bravul, Ștefan cel Mare, etc.*—Acestea le vindeam mai înainte cu preț de 10 Lei bucata și acum vor fi numai cu 3 Lei.

D-nii amatori din capitală și din districte, care vor dori a avea catalogul, sunt rugați a se adresa prin epistole la zisa grădină și îndată li se vor trimite.

Iscăliturile rugăm a fi cât se poate de descifrabile.

Timpul plantatului pomilor pentru primăvară fiind sosit, D-nii amatori sunt rugați a grăbi trimiterea comenzilor D-lor, de oare-ce, cu cât pomii se vor planta mai de timpuriu cu atât este mai bine,

B. WENIGER

— CROITOR —

Bulevardul Elisabeta No. 8. — București

Primește comande pentru tot felul de haine bărbătești, executate după ultima modă, cu stoffele cele mai fine și cu prețuri excepționale de moderate.
Posedă un mare asortiment de stoffe pentru toate sezoanele.

— SERVICIU PROMPT ȘI CONȘTINCIOS —

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTĂ“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

DON GULICĂ

SAU

PANTOFII MIRACULOȘI

Comedie vodevilă în 4 acte și un tablou

— Manuscript inedit —

de **Alessandru Depărățeanu**

1853, Iulie 28.

PERSOANELE

*Postelnicul Scoarță**Fistimița, soția sa**Gulică, fiul lor**Pătrașcu, dascăl de mahala**Ghiocel, fiul dascălului**Chir Mistrice, staroste de zidari.**Neta, fiica sa**Gabriel, un tapițer**Mama Neaga, servitoare**Un meditator**Un ciomar**Zidari, țe anț, invitați*

— Scena se petrece în București —

ACTUL I

Scena I

(Teatrul reprezintă odaia Postelnicului Scoarță. Cucoana Pistimița și face toaleta dinaintea unei oglinzi, șezând lângă o masă pe care se ved răspândite necesarele toaletei unei dame).

Aria No. I

Trăiască arta îmbrățișată
De întreg sexu cel mai frumos!
Trăiască sticla ce ne arată,
Nuri, sprincenuțe, corp mlădios;

Apa 'nflorată, lustru cel alb,
Cu roșioară meșteșugit,
Ce-ați răpit anii ne dați îngrab,
Re'ntinerește ce-a vestejit;

Zeii să ne dregem să 'ntinerim
Fața sbârcită de bătrânețe;
Zeii să ne dregem, să ne unim
Cu frumusețea de tinerete!

Scena II

Gulică (în mâini cu niște pantofi rupți. S'apropie de masa). — *Ninecă!*

Pistimița (se întoarce către dânsu și iar își reia operația).

Gulică. — *Ninecă.*

Pistimița. — *Carnacsi.*

Gulică. — *Ninecă, mi s'a rupt pantofii.*

Pistimiți. — *Eh! și dacă ți s'a rupt?*

Gulică. — *Apoi...*

Pistimița. — *Apoi, ș'apoi, văz eu ce gând ai d-ta, alaltăieri ți-i-am luat.*

Gulică. — *Ninecă, te rog numai 16 sfanți, să-mi dai. Ninecuțo. (O apucă de umeri).*

Pistimița. — *Uite obrăznicie, 'mă greșii sprincena, bată-te D-zeu de copil desfrănat. Fugi că dau cu oglinda în tine.*

Gulică. — *Ninecuță, iartă-mă, am greșit.*

Pistimița. — *Îți arăt eu ție acum greșeală.*

Gulică. — *Ninecuță, îți zic odată să mă ierți, am greșit; de ce ești așa de tirană pe copilu d-tale?*

Pistimița (dupe ce și-a isprăvit toaleta). — *Ți-am spus să nu-mi mai urli la urechi. Pantofi nu-ți mai iați, ce atâta pantofi? Aitî, mărginește-te.*

Gulică. — *Ninecuțo, eu nu sunt tiner? 'mă place și mie să am o îmbrăcăminte frumoasă, mai ales acum pe când s'a deschis toate petrecerile Bucureștilor.*

Pistimița. — *Ți oi arăta eu petrecere, să vie dumnealui (ese).*

Scena III

Gulică (singur). — *Două ore sunt de când a părăsit așternutu, și de câte ori am tre-*

cut pe la ferestre tot dinaintea oglinzii am văzut-o, și apoi dacă-î cer parale să mă iaș pantofi, mă încarc de d-ne ajută. Doamne, părinții ăștia, tot ei să facă toate și bieții copii dacă vor să-î imiteze, vęd pe dracu. Ce lucru pocit ca ășta! vezi bine, cum o să ies eü în lume cu rupturile astea, și toc-mai eü, Gulică, fiul și moștenitorul postelnicului Scoarță. D-nealuî, cu cismele numai de lac de sus până jos, cu giubenu la o parte, cu mănuși de Jacman și alte galanterii. D-neaei asemenea ca o regină muiată de sus până jos în mătășarie și sulemenită ca o statuie și eü săracu de mine să port a ceste rupturi.

Aria No. II

Nu voi purta ce eü uresc!
Voi să am tot ce ei iubesc;
Cisme de lac strălucitoare,
Ca babacuța, voi în picioare!... } bis
(*aruncă șapca*)

Șapcă nu'mi place,
Voiü pălărie,
Surtuc mi-oî face,
Bine să'mi vie;

Monșer Gulică
Toți îmi vor zice
„Ce frumușică
„Este ferice?

O, ce frumoasă,
Mă va iubi,
Haină lufcioasă
De va trăi.

Nu voiü purta, etc.

Tată-meü ășta este un original și jumătate. De și bieteale haine strălucesc pe dēnsu, dar tot original. Să nu fi avut eü un geniü așa de ascuțit, mult timp eram să miros prafu școlii. Iată-mă acum învățat! Nu zic că știü atât de speriat, n'o să mă fac vr'un filosof... Dar tot nu sunt țeran, tot nu sunt un *a gramatos*, cum îmi zice ta-ă meü; limba franțuzească, cea măi trebuincioasă la noi, o pricep cum se cade; expresii radicale am adunat destule; asta trebue la un june, la un tiner de gust! ha! dacă mi oi lua pantofi, cea d'intăi vizită va fi a *Netii*, fetița aceia de la Cișmegiü.

Scena IV

(Întră postelnicu Scoarță îmbrăcat în haine de gală. Gulică rupe pantofi).

Scoarță.—Ce faci acolo, cōconașule?

Gulică.—Băbăcușă, mă căznesc să'mi șir șiretul la cipiți și nu mai țin de loc, s'aü rupt pretutindenî.

Scoarță.—S'aü rupt, s'aü rupt cismele, cisme încălțate d'alaltă-ierî?

Gulică.—Băbăcușă, a fost un lac foarte prost.

Scoarță.—Pleon, prost neprost, tot trei zile era în stare să ție; dar așa de'ndată să se prăpădească, ce i-aî mâncat, bre?

Gulică.—Doamne, Băbăcușo, nu știü cum ești? ce mie nu mi-ar părea bine să am un lucru bun. Da cum o să merg eü acum la biserică?

Scoarță.—Șezi acasă, n'aî unde să mergi: eü, când eram de seama ta, umblam fără pantalonî și fără pantofi.

Gulică.—Băbăcușo!

Scoarță.—Ce?

Gulică.—Dă-mi 16 sfanți, băbăcușo.

Scoarță.—Ce să faci cu ei?

Gulică.—Să-mi iaü o păreche de pantofi.

Scoarță.—N'am parale de perdut, vei umbla cum vei ști, ca să te nveți minte a păstra scula. Haina zice: cinștește-mă, să te cinstesc. *Talos*.... voiü vedea.

Gulică (șezënd în genuche).—Băbăcușo! Te rog băbăcușo, dă-mi parale, dă-mi 16 sfanți, sânt și eü tiner; îmi place.

Scoarță.—Ei, ei, și eü cât am fost tiner și eram na! gogiamite, și răposatu tată meü nu'mi lua decât o pereche de imineî roșii la Paște și alți la Crăciun, și cu un antereü de stambă, treceam doi, trei ani. Si d-ta ce 'mi miorlăi că ești tiner, ketalipa.

Scena V

Pistimișă.—Te adăst și d-ta nici grijă n'aî.

Scoarță.—Mă ținü nepricopsitu de fiu tēü.

Pestimișă.—B! fiu-tēü.

Scoarță.—Auzi soro, că i s'a rupt pantofi.

Pistimița.—Ei, nu-mi urla și mie până acum?

Gulică.—Și ce? mi s'au rupt, vezi bine. Câte veacuri o să trăiască.

Scoarță.—Auzi, canari, ghidi, ghidi... ai, Pistimio, ai la biserică, că a tocat de liturghie.

Pistimița.—Taci, broască, să nu te mai auz de pantofi că... zău dacă nu te...

Gulică.—Ninecuțo, băbaco (se ia după ei. Pistimița îi dă o palmă; pleacă după ei, pe urmă se întoarce).

Scena VI

Gulică.—Și nu'mi e necaz d'alt ce-va, de cât că m'am lăudat înaintea lui Gabriel Tapiseru, că, astăzi o să puî pantofi noi, și dacă s'o întêmpla să vie, ce o să fac? să 'i zic că n'am găsit, mă prosteste; auzi, în București să nu găsească cine va pantofi! Să'i zic că n'am avut timp, ce dracu, prea e nepotrivit, toată săptămâna am șezut; să'i zic că n'am avut parale, 'mi-e rușine. Ce să mă fac? speranță nu e, tată-meu s'a împietrit, mumă-mea asemenea, muere rea. Doamne, ajută'mi să nu dau de rușine! Trebuie să iasă de la biserică, acum o să'i mai rog dar de s'or muia

Scena VII

Mama Neaga.— Bună dimineața, măiculiță.

Gulică.—Mulțumim d-tale, mamă Neago, ce-ai venit pe la noi?

M. Neaga.— Bine, cuconu maichii, m'a trimes d-nu Ghiocel ca să poțești pe la d-neală, fiind-că e singur. D nu Pătrașcu aži este poftit la masă de kir Grigore Lipsicanu.

Gulică.—Dar Ghiocel ce face?

M. Neaga.—L'am lăsat cetind pe o carte.

Gulică.—Spune'i că voiū veni. Singur e?

M. Neaga.— Singur, singurel. Cu voia d-tale. (ese).

Scena VIII

Gulică (singur).—Băiatu ăsta e cam prosticel, ba prost cum se cade, bietu tată-s'ă și-a pus toată silința cu el ca să scoată un ade-rat fiū de dascăl; dar, din nenorocire, în

zadar 'i-a fost toată truda, pentru că nici a lua stos pe cine-va nu poate; mă mir cum măi pot trăi oamenii ăștia în societate. Și vezi că ei dacă vęd o dispută între 2—3 amici, sau că tac, sau că fug. Dacă îi atinge cine-va ei nici nu bagă în seamă, ce oameni proști! Eū fac bine, nimēnui nu 'i dă mâna a s'apuca la păcălituri cu mine, l'oi face de n'o ști să'și ardice ochii.

Aria No. 3.

Eū știū ce place astăzi în lume
Pentru că știū ce e frumos,
Eū sunt vestit, toți al meu nume
Il aū prin gurī, căci e faimos.

Capabil sūnt a ridicula
Pe fie-cine or cum voi vrea.
Poci a atinge, a gādila
Urechea damei celei măi rea.

Așa e bine astăzi a face
Dacă a lumēi stimă ne place.
Gulică poate a dobāndi
Orī ce-o voi, orī ce-o gāndi.

Moneda numai... *me prizează*
Galantomia vorbelor dulci
Și când am lipsă nici nu visează
De rugăciune sau de porunci.

Cu toate astea și fără bani
De-acum 'nainte voiū avea toate,
Dacă ei vor a'mi fi dușmani
Și eū am *hac* de al lor spate.

Zău așa, fără bani și e bine. Dar ce lucru minunat, Gulică! Gulică! tot d'a-una îmi ziceam, ca ce să aibă moneda asta cu tine, ca și când cine știe ce răsboaie a'ți purtat în contră vē. Toată teoria prāsirei banului ăsta e: sau așează'l coastă pe coastă într'un etern culcuș. Dar asta prea e dramatic, aceasta e fapta unui plānge băn, unui demon, unui nemernic, unui sgārcit încornorat! și Ah!... Da!.. sau întrebuițează'i în negoț. Incaī, cu chipul acesta, bieții banișori rodes: de câte două orī pe an, ca vegetația orientului. Dar și această opinie, vorbind riguros, este falșă. Intāiū, cā mofluzi vedem pe toată ziua și al doilea nu prea vine la socoteală! Elenii aveaū un acelaș zeū pentru negoț și hoție, și nici nu e o faptă creștinească a fi neguțator! Bietu neguțator în tot momentu are mintea sa ațintită la a-

ceste ticăloase bucăți de metal, și religia ce ne zice: «unde e comoara voastră, ca l o și inima voastră.» Lipsești de la mine, în vierșunată sgârcenie! Cinstită negustorie și tot mijlocu d'a strânge banî! Și vino tu lipsă, vin' tu sărăcie! Lucru complicat ca ăsta nu'mi a mai dat de ochi, și sêrac e rêu. Nu e monedă, nu sânt pantofi. Să te vedem, Gulică, cum mi te tae ascuțitul d'umitale duh. Dar mi se pare c'aud ceva (se uită la fereastră, apoi se întoarce repede) ce să fac? iacă Gabriel vine, poate că voiū fi prea găgăuț ca să șed a'l primi. Ce dracu să'i zic? Ah! Dumnezeule, dă'mi acum curagiū a îndeplini proiectul ce'mi am propus. Fără banî, tot fără banî (ese prin ușa din fund).

Scena IX

Gabriel. — (intră printr'o ușe la ușa din fund) Uri spre-zece punct... să nu mai vîră pînă acu m de la biserică! Sê vede că sânt poștiți unde-va și nu știū cum o să mai adăst când n'am nici o știință, ce medie ca asta! Casa singură cuc. ușile d'ăschise, nu cred să nu mai fi fost cine-vă a aici. (caută) D-nule, d-nule, aici ești (alargă spre ușa din fund, deschizênd-o se'ntâlnește cu boerîi).

Pistimița. — Lasă-mê în pace, frate, eū nu voiū să mă ascult îndreptări d'astea, și am spus să nu mai mergem la biserica aceia de atâtea ori, și nu mē întelegi.

Scoarță. — Uite domnul Gabriel, bună dimineața, puile.

Pistimița. — A! foarte bine; să'l punem pe d'nul judecător.

Scoarță. — Bine, dragă, dacă ai vr'o pricină așa de interesantă.

Pistimița. — Vezi bine interesantă; ascultă d-nule: O teleleică de fêmeușcă, poate s'o și cunoști, nevasta lui Tudor precupețu, aia de, ce dă suliman pe obraz să'l razî cu cuțitul și poartă pălărie mai în toate zilele...

Scoarță. — Ei bine zi, lasă-le ce ai de zi.

Pistimița. — De câte ori mē due la biserică nu se poate să n'o vîz în ochi, îndrăgă ce mē zărește aleargă ca un cocor lângă mine, și nu î mai stă gura pînă când dă

D-zeū de eșim; astă-zî d-nei salută și pe nepricopsitu de bărbat...meū, și trânteste câte-va vorbe precupețu, și când ne-am despărțit ne invită să le face o vizită. De la biserică pînă aici, d-le Gabriel, nu'i a mai tăcut gura, că e frumoasă, că e grațioasă, c'o prinde ori-că e haină are, că are limbagiu încântător, de r mai țiu minte câte am auzit astă-zî de l' d' domnu.

Gabriel. — Eū nu mē amestec în ast-fe-de dispoziție.

Scoarță. — Nu, nu, stai să mē ascuți și pe mine, frate; d-nei, cum am zice soția mea, sê ține în fumuri că e frumoasă *malista* și tînără, *asine*; nu'mi pasă să fie tînără, fie bêtănă, disputa aceasta este pentru frumusețe, pentiu *nurî*, pentru toate darurile în sfîrșit de care d-nei este lipsită; de geaba ne *flonichisirăm* pînă acum, e frumoasă hotărît.

Aria No. 4.

Pistimița. — Așa urîtă țî-oî face eū
Țî-oî arăta de pociū ceva!...
Roagă l' bărbate pe D-zeū,
Ca acest plan să'l pot schimba.

Nu'mi pa să dacă te-am supărat
Vestindu' țî planul ce'mi am croit,
Eū sūnt f'emeu și tu bărbat
Cât m'ai iubit, eū te-am iubit.

Cunoști prea bine cât pizmuesc
Pe toți aceia ce nu mē plac
Pentru că drept, eū mē gătesc
Și sūnt frumôsă, de ce să tac?

Astă-zî s'alege de noi, bărbate,
Său casă, casă nedespărțită,
Său frumuseți străini lăudate,
Și soțioara desprețuită.

Scoarță. — Bine, surioară dacă gura d'umitale este așa aproape de inimă!

Gabriel. — Nu, nu, boerule, cocoana voește să vê offenseze numai, dar nu să și vê asigureze asupra celor ce vê anunță.

Pistimița. — Ba nici de cum, eū îi spuî adevêrul, dacă voiește să nu mai auză nici o imputare d'acum nainte îl rog să schimbăm biserica.

Scoarță. — O! vai de voi, femeî nebune; Mergeți la sfânta biserică numai să vê luați seama ura alteia care cum e gătită, cine are

roche mai scumpă, ce gătelî, care e mai cochetă, care e mai de modă și alte secături; să schimbăm biserica, ai? cum schimbați dv. bărbații!.

Pistimița.—Ești înșelat, frățico; mai bine schimbați dv. coșișile, de cât ele pe dv. Noi credem, sperăm, iubim fără a ne mai gândi, un jurământ poate mai mult de cât cea mai secură certitudine.

Scoarță.—Adevărat, scumpa mea Pistimița, cearta femeiască se potolește cum am zice ca *secura* în lemn.

Pistimița.—Cine vorbește de *secură*, d-le? sa vede că te gândești că ești în pădure, am zis *secură* certitudine. Ce bătăran!

Scoarță.—E he! he! *Keramo*, ia să nu fie pădurea aceea, să te vedem atunci pe mă-tăluță, ai mai umplea sertarile paturilor de pantofo, puși nici de 4 ori, ți-ar mai da mâna să metahirisești atâta pompă? știu și eu cu așa pomezî mirositoare, cu așa ape demerdătoare, cu așa haine lucsoase, ce lasă în uimire pe privitcrul! Pre legea mea, soro, chiar eu une ori mă rușinez a 'ți zice vr'o vorbă de știu eu, precum am zice ca barbatu cu femeia, ca stăpânul cu...

Pistimița.—Măsurat d-le, ca stăpânul cu... cu cine mă rog? oare ai poftă a mă considera ca pe o supusă? s'a dus vremile acelea, d-nule, țările noastre s'a civilizat acum; numai în haremurile orientului se conservă încă acest drept asupra secului nostru.

Scoarță.—Unde ziseși, în haremu orionului? am citit mai deunăzi în . . . am auzit vorba de îngrădirea orionului, zeu, socoteam că e vr'o stea; acum auzind de haremurî, malista, de femeî, nu 'mî măi trebuie a mă pliroforisi; în ipotesul acesta trebuie să fie vr'un loc în vr'o parte a lumei, unde femeile se stăpânesc încă de bărbați. Mă miram eu că această lege să se fi înțelenit! *Țara orionului!* Bravo, Pistimița, că 'mî ai înștiințat'o.

Pistimița.—Hi, Hi, Hi! știu că ești de gust. Pe legea mea, ți-am spus că în haremurile orientului, înțelege odată Geografia să vede n'ai învățat'o, est saū orient!... răsăritul,

precum îl numește popoul; voi să zic de femeile Turcilor.

Scoarță. Așa!... pardon *Kiramo*, je vous prie. Ha! ha! ha!

Gabriel.—Prea bine faci, boerule; precum vă văzusem ântăia-și dată să nu vă mai găsesc în toată viața mea; imi place omul vesel! Noi nemții petrecem o viață foarte fericită; ascultă-mă boerule, eu știu ce vă vorbesc! Noi nu ne supărăm de fiește ce împrejurare; poate să se întempla cel mai mare sgomot! și nici un ceas măcar nu mă depărtez de lângă butelca cu bere a căreia spumă o strecor p'ntre fumul ce sorb din când în când din bătrâna mea lulea! O! ce viață fericită!

În ce adânci meditații mă aflu atunci absorbit! ce'mi pasă mie dacă n'am capital milioane; pe când o para câștigată astă-zî, mă desfătează mai în delung și mai natural, de cât pe toți acei milionari cu inima de ghiță în tot minutul!

Aria No. 5

Trăiască toți meșteșugariî,
Și bëntura, cu cărciumariî;
Trăiască berea încântătoare,
Bătrâna lulea fumegătoare.—

Vedem de lucru o săptămână,
Cu instrumente mereu în mână;
Vedem de viață o zi întreagă,
Cu rachiū, bere mereu în gât.

Azi toată ziua e sərbătoare,
Azi numai gātu este'n lucrare,
El mi-se'neacă nu e uscat,
Butelci să sece, mereu să tragă.—

Trăiască toți meșteșugariî,
Berea și vinu, toți cărciumariî,
Trăiți și voi nobili bogati,
Beți și de loc nu vă 'ntristați.

Scoarță.—Bravo, știu că ai inimă bună - a fi cine-va trist tot-d'auna este o gugumănie văzută și pipăită; mai de cât mine, sunt Român cat'afto, acum ai văzut mi se pare ce oreți și pelivanî sînt la beții unii dintre noi, voi să zic de Români, pentru că sunt Român și am bătut de multe ori; nu sunt cuconași să mă nec cu sfială, pe taină, a nu mă vedea lumea, eu beaū de față și 'mi-e bine! Sunt astă zî postelnicu *Scoarță!*

Pistimița.— Ai măi fi fost postelnicu Scóră, dacă eă eram vre-o proastă? Fiica slugerului Neacșu Găurescu a știut a profita de numele însemnate, jertfite pentru educație; și în adevăr sunt educată, nobilele mele sentimente nu mă iertaă a suferi ca d-ta să n'ai nici un nume; fiind că al meu a purtat numai până la un timp p'al tată-meu; ca soție însă posedez țifra d tale, și am onoare a'i arăta respectul cuvenit. Hi! hi! hi!

Scoarță.— Respect, Kiramo! respect! e țifra bărbatului, dacă ți-e rușine cu el, a-leargă la maidan, toba este gata.

Gabriel.— Vă rog, lăsați aceste expresii, îmi sunteți ca niște părinți; vă cunosc de când eram copil, am crescut cu d-nu Gulică, iată'l că vine cu înță un tînăr pe care nu'l cunosc de loc. A!... este... Ghiocel fiul dascălului Petrușcă.

(Va urma).

STROIE CORBEANUL

de

Alexandru Lazarescul (Laerțiu)
Operă postumă, precedată de viața și
operele lui.

(URMARE)¹⁾

Cu toate astea, drama *Sanuto*, afară de frumusețea subiectului, are multe scene în care se citesc idei nobile și bine exprimate.

Citez câte-va dintr'ensele:

Picco zice: «O! ce n'ar da tiranii spre a se scăpa de această puternică lucrare a spiritului (cugetarea). Legile cari proteg crimele unui principe, cari ascund abominațiunile sale dinaintea censurei popoului; aurul său, care'i procură indulgența religiunii și reverințele clerului, nimic nu'l poate sustrage de sub judecata conștiinței sale.

«Cerule, în minunata sa înțelepciune, a dat acestei facultăți cea măi frumoasă întrebuințare, încredințându'i răsbunarea inocenței și pedeapsa crimei.

(1). In acest număr terminându-se studiul biografic al d-lui Focșăneanu, în cel viitor vom începe romanul *Stroe Corbeanul* de Lăzărescu-Laerțiu.

In actul al patrulea notăm măi întâiu cuvintele ce zice în ședința inquisitorilor de stat, Lucilio, unul din acești inquisitori; «Vă de acea națiune, care 'și pune siguranța liniștii sale în tăișul săbiei gădelui, care-și încredințează paza dreptului și observarea legilor unor împiegați fără inimă și fără onoare, unor spioni mercenari și unor judecători lipsiți de ori-ce moralitate! Cum garantați voi viața cetățenilor, când numai cei inocenți aă suferit certările voastre? Cum dați voi liniștea populațiunii, când simbriașii voștrii ațată neconținut alarma? Cum faceți voi a se respecta legile când însuși patrioii le calcă? Aceste crime nu vor întârzia a împoăra patria; această tristă stare a politiceii de acum va avea rezultate dureroase pentru bietul popul, și blestemul va cădea asupra voastră! Este o dreptate supremă care va pedepsi pe cei culpabili!»

Intr'altă scenă Picco, adresându-se către Sanuto, zice: «Ori-ce aă făcut și ori-ce cugetai a măi face se nimicește sublovirea acestei calomnii grozave. In van veți opune ori-ce scuse, tot d'una vor rămâne destule pete spre a face nesuferită viața unui om simțitor. *Onoarea este ca acele flori ce perd toată strălucirea frumuseței lor îndată ce le atingea cine v.r.*»

In actul al cincilea, cânt Sanuto e condus înaintea judecătorilor săi spre a i se citi sentința de condamnare, el, adresându-se către Dominico, capul celor patru zeci, îi zice:

«Veți națiunea în capul căriia te asli redusă prin intrigele apăsătorilor a cădea sub despotismul Francilor barbari; veți popoul înjunghiat în pragul tribunalelor vostre, lipsit de ocupațiune, prigonit din afară și din întru, flămând și despoiat pentru că a trebuit să vă dea pâinea și aurul său; veți republica sgduită până la fundamente de necredincioși, gata a cădea în ruină și a perde prin indiferența celor ce o guvernă drepturile ce costă sângele a mii de cetățeni. Consideră această deperire a sa, și veți cunoșce adevăratele merite ce posedă și resplata ce

și se va da când ore va suna pentru arbitrii lumii.... Oh! culpabilii vor tremura și vor vedea ce poate un popor care deschide ochii după un timp de întuneric.

«La còstele mele aũ luptat victimele vòstre, și am vèdut adesea cetățeni murind și binecuvèntând sòrta care 'i a ales spre a mântui pe frații lor; am vèdut juni inspirați de simțiminte de cari nici uã datã n'ați dat exemplu: am vèdut bătrâni pe cari numai o orã îi despărția de mormânt, împunând arma spre a opune prin cadavrele lor o barierã trecerii inamicului: pe când voi în liniște vè ocupați de mișlòcele de a vè înavuți din prețul sângelui lor și a crea legi cari sè justifice această rãpire.

«Fii lor privesc această spoliațiune și nu cutează a reclama contra nedreptății; ei se îndoesc dacã aceasta a fost o datã partea lor. Este deplorabilã această stare de umilire și ignoranță, este dureros a vedea pe cel sèrman până în sfârșit împovărat!»

Cred de ajuns citațiunile de mai sus spre a face pe lector sã judice despre meritele dramei *Sanuto*. Ideile sũnt în adevèr frumoase, cugeterea este virilã și înaltã. Ele fac onoare autorului atãt ca om cât și ca scriitor. Ast-fel de cugetãri eșite din mintea și exprimate cu artã prin pèna unui june abia intrat în viața socialã, autorisã pe orĩ cine a concepe mari speranțe despre dènsul pentru viitor.

Incã o observațiune: În ambele aceste piese teatrale pe cari le analizãrãm, se aflã pe ici, pe colea câte o expresiune, câte o frasă, câte o comparațiune care aratã spiritul satiric al autorului și cari prezic cã el, cu timpul și cu studiul, va deveni un critic de prima forță. Revistele ce a scris și a publicat mai târziu prin diverse jurnale sub pseudonimul de *Laerțiu*, aũ realizat predicțiunea.

Sã vorbim acum despre poesile lui Lãzãrescu, intitulatè: *Ore de repaus*.

Ce simțiment este mai puternic într'un poet la etatea de 22 ani? Amorul, fãrã îndoialã, amorul pentru sexul femeesc. Lãzã-

rescul a cãntat în poesile sale amorul, junețea, florile, fluturi, luna; prima serie co-prinde și câte-va bucãți în care autorul ne-a descris «Ultimele suspine ale unui june murind», «Crima», «Sãracul»; mai coprinde un «Imn al Serei», în care glorificã numele Creatorului universului; «Un vis la mănãstirea Dealului, care este o alegorie patrioticã și se terminã cu o legendã, subject eroticu din strèinãtate, care are titlul de: *Felice și Bianca*.

Seria a doua, el a scris-o parte în anul 1853, parte în 1854, când a și publicat-o.

În acea epochã, țara se aflã sub domnia care venise sã restabileascã „ordinea legalã” după revoluțiunea din anul 1848; se afla din nou sub mânia acelei boierimii care, după 13 Septembrie același an, data nefastã în istoria noastrã, reluase puterea cu ajutorul forței brutale a Rusiei, și dominã numai prin dreptul de naștere asupra popoului și a inteligenței sale, așa, ba mai rëu de cum făcuse în Franța restaurațiunea de la 1815; ne mai aflãm în fața corpului de armatã muscãleascã care invadase din nou țera, și care declarã cã Rușii n'aũ sã mai iasã din principate, pe care—dupè expresiunea lor,—sãntul țar le cucerise acum pe seama sa pentru tot-d'auna. Dar aproape cincĩ ani după sufocarea mișcãrii populare din 1848, se puseserã iarãși în vigoare ranguri, privilegii, scutiri, monopoluri și tot cortegiul acelei aristocrații de contrabandã compusã la noi de câte-va familii, cari n'aveau nici tradițiunile, nici cavalerismul, nici capacitatea, într'un cuvînt, n'avea nimic din cele ce constituie aiurea drepturile nobilimii. Se reînființaserã cenzura, acel uricios cãluș pus în gura și în pana amicilor popoilor, acea foarfecã a cugetãrii, acel instrument detestabil al despotismului.

Boerii de clasa 1-ia și a 2-a, cu rare excepțiuni, se întreceau unul pe altul în umilințe dinaintea comisarului trimis de împèratul țuturilor Rusielor sã guverne Moldova și Țera-Româneascã, și în protestațiuni de devotament și de fidelitate cãtre maiestatea sa moscovitã și cãtre guvernul sèu. Iar cle-

rul nostru, în decadență, cântă doxologie pentru succesele reale sau imaginate ale armatei de invasiune în contra Turcilor, și cheamă binecuvântarea lui Dumnezeu asupra sugrumătorului autonomiei și libertăților Românilor, asupra aceluia ce fără nici un alt drept decât dreptul celui mai forte, căzuse iarăși pe țară cu armata sa ca niște locuste, și cari voia s'o încorporeze la Rusia, precum fratele și predecesorul său Alexandru I făcuse la 1812 cu o parte din Moldova, cu Basarabia.

Aceasta era situațiunea țerei în timpul când Alexandru Lăzărescul a început să scrie a doua serie a poeziilor sale; sub aceste impresiuni a scris el, pe lângă câte-va bucăți de poezie amoroasă, „*Uă lacrimă pe mormântul lui Mihaiu Bravul*“, „*Înțelepciunea*“, „*Elocuința*“, apoi *Alfredo*, poemă în trei cânturi însoțită de note explicative la fine.

Versul cu care s'a servit mai mult Lăzărescul, este cel alexandrin de patru-spre-zece silabe, isoton cu cel de trei-spre-zece; pe acest metru el a scris cele mai multe din fragmentele adunate în cele două volume de poezie ale sale, a usat însă și de alți ritmi. Rimele sale sunt regulate, juste; dar am aflat printr'ensele și defectoase.

Sunt în aceste poezii idei tinere, imagini nobili, descrițiuni ale naturei și comparațiuni frumoase, metafore în adevăr poetice. Comparațiunea, cel mai avut ornament al stilului, abundă în scrierile lui Lăzărescu.

Ca descrițiune frumoasă reproduc versurile următoare:

.....
 La scurta crepusculă a zilei călduroasă
 Uă seară temperată consecutiv urmă;
 Prin flori înceet zefirul suflarea-i amoroasă
 Făcea puțin simțită și iarăși o curmă.

Abia a zilei stelă, sub coasta depărtată
 Trăgând a sa lumină, pământu'ntunecă
 Și falnic cu-a ei frunte de stele'ncoronată
 A noptii belă lampă spre cer se ardică.

Era una din cele serii pacinice, tăcute
 În care și natura adoarme în plăceri,
 Când timpul nu mai are nici oră nici minute,
 Când sufletul se'nalță, se urcă'n alte sferi.

Cu aripi nevăzute, pe marea cea gazoasă,
 Prin globuri lucitoare pășia luna ușor,
 Și lina sa lumină, pe fruntea lor umbroasă
 Căzând, măria langoarea în negri ochii lor.

Uă păsărică-ascunsă în dese frunzișoare
 În fața lor d'asupra cânta, cânta de dor,
 Pe când zefirul dulce cu brațe zburătoare
 Sălta cosițe negre pe sinu-le d'amor.

Uă descrițiune asemenea frumoasă a unei
 nopți opuse celei descrise prin versurile de
 mai sus, aflăm în fragmentul următor:

Spre lumi necunoscute curând soarele-apune,
 Lumina îl urmează, se trage ne'ncetat;
 Uă rază mai resistă, apoi i se supune:
 Ocean de întuneric pământu-a'ntunecat.

Nici luna nu se vede, nici stelele apare,
 Și-apoi și vântul suflă al său rece fior.
 — Lumină! Orientul! O! nu, nu, mi se pare:
 A fost numai un fulger ce-a scăpărat un nor.

Incepe să detune în partea cea muntoasă...
 Septentrionul gemă, de nori este încins;
 Spre clima-acea-aleargă, se grămădesc, se'ndesă
 Și nori, și'ntunecime, și fulgerul aprins.

Ce luptă'n atmosferă! ce noapte'ngrozitoare!
 Or-care om ar zice l'ast vuet de mormânt
 Că mundul întreg cearcă, se luptă cu'nfocare
 Se schimbe suprafața bêtrenului pământ!

Sunt pe lângă acestea multe alte fragmente în cari aflăm cugetări grațioase; altele în cari ideea este exprimată prin niște versuri de o suavitate încântătoare. Spre exemplu, poetul, voind să ne spuie că o femeie jună și frumoasă din partea de mează-zii a Europei a murit, zice:

Acea tineră floare din climatele ferice
 Acea pasăre mică, plăpândă de tropice,
 Intrase 'n infinitul din care a eșit.
 Profum și ciripire e tot ce a trăit.

Ce metaforă frumoasă! cât de dulce și poetic ni se spune printr'un singur vers, pe care l'am subliniat, viața acestei femei!

Dintre toate poeziile lui Lăzărescu, cea mai considerabilă este *Alfredo*, poemă în trei cânturi cuprinsă de 130 pagini din 182 de cari se compune volumul al doilea, afară de note, cari și ele au valoare.

Această poemă se distinge prin cercetările înalte, prin speculațiunile metafisice ale autorului consemnate într'ênsa. Ea are multe calități, are însă și defecte de formă.

Defectele din ambele colecțiuni de versuri ale lui Lăzărescu au provenit mai vârtos din graba ce el a avut să termine și să publice aceste versuri. El cunoștea imperfectiunea lor, precum însuși o spune în prefața primei serii, și... să 'i las însă lui cuvântul «ași fi oprit încă mult timp această edițiune, zicea el, spre a corege cel puțin defectele de stil, dacă nu mi-ar fi fost cu puțință a schimba ideile: dar un stimulent mai puternic de cât voința mea m'a determinat a o publica».

Acest stimulent, acest îndemn pe care el l a lăsat sub tăcere a fost lipsa de mijloce precuniare pentru neapărate nevoi ce avea, lipsă pe care speră s'o înlăture cu banii ce ar fi prins din vânzarea acelei opere.

Ca să poată și lectorul avea o idee despre calitățile poemei *Alfredo*, îi puî în vedere fragmentele următoare pe cari le estrag din tr'ênsa.

Alfredo, vorbind spiritului său, zice :

.....
Inchide puțin ochii și lasă să 'nvelească
Pe ăst spirit de carne sub formă omenească
Vr'o două-zeci de secolî cu des voalul lor,
Și vezi-l de nutrește acum mai mult amor ;
De e mai bun, mai liber, mai drept în a lui fapte,
De starea-î primitivă de este mult departe.

Ascultă sub ce nume ascunde-al său venin :
Azi omul se numește filòsof și creștin.

.....
Și om, tu ești același, îți rizi d'or-ce cercare
Te naști, mori, și ca tine, un altul iar apare.
Din ce în ce-al tău fisic slăbește ne'ncetat ;
Dar fondul ți-e același, același neschimbat.

.....
De nu mai ai vigoarea din starea-ți naturală,
Ai geniū, cugetare, adresă socială ;

De nu mai poți cu brațul răpi ce ți-a plăcut,
Tu ai a ta dreptate... Nimio dar n'ai perdut.

.....
Idei filosofice, cugetări de acest fel se cîtesc în mai multe stanțe ce pròced și urmează celor ce reprodusei mai sus.

În cântul al doilea se află multe comparațiuni frumoase ; iată una :

Trec noaptea 'n pace ; dar liniștea părută
Ce-arată o figură când plângerea-î e mută,
E aburii ce-ascunde o undă clocotând
E iarba ce 'nvește un crater fumegând.

.....
Mai iată o comparațiune superbă :

Scintea electrică în marea-î repezime,
Și tunetul ce sparge a norilor desime,
Resunetul ce fuge pe aripe de vînt
Și raza care pică din soare pe pămînt,
Sunt mai întârzioase făcînd a lor mișcare
De cât fuse Alfredo în gîndu-î de plecare.

.....
Reproduc înc a una din cântul al treilea

Fugia fără de urmă ca cerbu 'n agonie
Cînd trece de pe munte și piscuî pe câmpie ;
Fugia ca cum în noapte de calu-î ajutorat
Ar fi voit s'apuce pe soare 'n al său strat.

.....
Cele două versuri din urmă ce am subliniat, sunt de toată frumusețea. Fugia ca cum ar fi voit s'apuce pe soare în stratul său, este o comparațiune cum nu se poate mai poetică.

Tot în cântul al doilea aflăm o stanță de o rară forță de expresiune.

Alfredo, spre a arăta amantei sale Calma cu cât foc, cu câtă patimă o iubește, spre a 'i spune că nu va putea rămîne fără dînsa, care trebuia să plece după un ordin al soțului său, îi zice :

.....
Urma-te-voiu or unde : în cer, în iad, sub soare,
Urma-te-voiu ca gîndul pe cei ce viețuiesc,
Cum aerul și luna acest glob pămîntesc.
De 'i pune a ta frunte sub umeda țîrină,
Și corpul meu acolo să 'nghiețe, să remănă:
De-î scoate-o suspinare, un gemet, un oftat,

Al meu braț să lovescă pe cel ce te-a ntristat;
De-îi vrea viață lungă și lină, lină dulce,
La marginile lumii pe brațu-mi a te duce;
De-îi vrea ca numai însă-ți acolo să domnești,
Să-ți dai a mea viață ca dublu să trăești.

După aceasta urmează alte stanțe remarcabile prin noblețea simțimentelor ce exprimă și prin vigoarea cercetărilor de cari expresiunea lor e însoțită.

Iată încă o stanță, frumoasă în formă, tristă însă în fond, în care poetul pune în gura lui Alfredo niște cuvinte cari arată lupta sa între credință și îndoială :

Religie, doctrină, și dogme și credință
Ca fulger luminară moral'a mea fintă;
Dar fu o licărire ce 'n urmă iar s'a stins
Și 'n neagra îndoială din nou am fost împins.
Privește turbilione rotinde, vijinde
Ascultă marea 'n furii și undele-î muginde
Pământul în cutremur și lumea în fior,
Și fă-ți atunci idee d'al meu interior.
Infernul e în mine, un mund în resturnare,
Mișcat fără 'nctare d'o forță destructoare;
Dar spiritul în mine plutește degajat,
Și văz ultima luptă când voi fi liberat.

Am terminat cu cele două colecțiuni de versuri. Acum vine rândul piesei teatrale intitulată *Massim pictorele*, melodramă în cinci acte și patru tablouri. Imprimeria metropolitanului Nifon, 1858.

Melodrama este un gen de cari știm că dramaturgii nu se mai servesc acum; în anul 1858 însă el era încă de modă. *Massim pictorele* întrunește condițiunile cerute pentru acest gen de opere dramatice.

Scena se petrece în Târgoviște în anul 1520 sub domnia lui Radu VII de la Afumați. Intriga e întunecoasă și complicată; desnodământul ei este un triumf al inocenței în contra infamelor unelte ale trădării, ale urii ale invidiei și al cupidității.

Cele ce am zis despre drama *Sanuto*, zic și despre *Massim pictorele* și trec înainte la ultima operă a lui Lăzărescu, la romanțul său poema *Stroie Corbeanul*.

Această poemă este scrisă în genul lui *Don Juan*, acea specie de epepe în care

lord Byron a făcut o anatomie spăimântătoare societății, spre a descoperi pretutindeni ipocrisia morală, religioasă, politică, poetică. *Stroie Corbeanul* este modelat după *Don Juan*: are însă caracterul său propriu și originalitatea sa.

După cum se vede din operele sale, autorul favorit al lui Lăzărescu în junețea lui a fost lord Byron, pe care l'a și imitat în câte va priviște. Byron a publicat în etatea de 20 ani prima colecțiune de versuri: Lăzărescul mai la aceiași etate a scris și a publicat întâia sa operă teatrală și primele sale versuri. Poetul engles a dat întâieii sale publicațiuni titlul *Ore de repaus*; poetul român a dat același titlu colecțiunii poesilor lui. Ceea ce este *Manfred* pen'ru Byron este *Alfredo* pentru Lăzărescul. Unul a scris pe *Don Juan*, cestă-l'alt *Stroie Corbeanul* în același gen. Prima din aceste două poeme este considerată ca capul-d'operă al celebrului poet al Albionei; cea d'al doilea este asemenea cea mai însemnată din operele scriitorului român de care ne ocupăm.

Ca și Byron, Lăzărescul era sceptic: se îndoia despre dubla natură a omului și nu credea că el are o destinată afară din această lume; nu mai admitea ca verități cele ce se spune în cestiunile cele mari relative la lumea nematerială, sau admitea pe unele cu rezervă; cu toate acestea rămăse se ceea ce era de la început, omenos, misericordios, onest, moral.

El zice în *Alfredo* că ideile de amor și de libertate sânt idei vage, și că cel ce vorbește omului despre dênsele îl înșelă. În *Stroie Corbeanul*, cugetând la inconsecințele unora dintre bărbații de Stat, la înjosirea până la prostituțiune a celor mai frumoase talente, a celor mai vaste cugetări, se întreabă pentru ce acestea, și își răspunde: — Pentru că materia domină.

Am spus că poema în prosă a amicului meu are două părți; că partea întâia el a publicat-o în foieș unuia din jurnalele ce apărea în București, și că partea a doua, de

și terminată și ea în anul 1872, a rămas încă inedită.

Partea primă mai întregă, este compusă din mai multe capitule cari, fiind niște lungi digresiuni, nu au o legătură intimă cu subiectul enunțiat în titlu. Acest subiect servă mai mult ca trăsura de unire între diferitele bucăți de critică în care se află ținta de căpetenie a autorului, în care el schițează portretele multor bărbați de Stat de la noi, examinează viața publică a lor și judecă conduita ce au avut; despre eroul poemei sale vorbește prea puțin: partea întâia este terminată, și autorul abia este la începutul evenimentelor ce voiește a ne narra.

În volumul al doilea, el dă un loc mai mare acestor evenimente. De și în primele două capitole continuă modul ce predomină în scrierea părții întâia, de la al treilea capitol însă începe cu încetul a se ocupa mai mult de *Stroie Corbeanul*, a 'i descrie caracterul aventurile interesante și fasile întreprinderii sale resbelnice, întreprindere care a avut de motiv invasiunea armatelor austriace și ruse din anul 1789.

Foarte puțin dar lipsește acestei părți a doua spre a fi o operă cu totul complectă. Cu toate acestea eu am voit să procur lectorilor cari n'au citit partea primă sa și cari, de și au citit-o, însă au uitat-o, plăcerea de a o cunoaște mai înainte de a trece la a doua. Am căutat-o prin toate locurile unde credeam s'o afla și însăși la biblioteca Statului; dar toate cercetările mele au rămas infructuoase. De aceea nu pot publica partea a doua nici măcar însoțită de un resumat din cea d'ântăiu.

Aceasta însă nu va împedica pe lector să înțeleagă opera ce'i pun sub ochii, și pe care sper că o va afla atât de frumoasă și interesantă, în cât mă va aproba că n'ani-lăsat-o nedată la lumină.

În adevăr, câte portrete, câte tipuri schițate cu un creion de maestru aflăm într'ênsa! Ce vervă în critica viciilor și defectelor persoanelor pe cari autorul, ca un nou Căton, le-a tras la bara tribunalului său de

ensor român! Ce colorit strălucitor și natural tot o dată în tabelele încântătoare ce ne reprezintă locurile, situațiunile pitorești în care se petrec principalele fapte ale eroului poemei și episoadele din cursul acestor fapte! Cât de bine este concepută, condusă și țesută intrigă și peripeții le prin cari trece *Stroie Corbeanul*! Și câtă poezie umple paginile în prosă a acestei poeme!

Viața și operile lui Alexandru Lăzărescu puteau fi narate de mine, amicul intim al său; dar judecarea lor se cuvenia să o facă o altă persoană străină de dânsul și mai competentă. N'a întreprins-o însă nimeni până acum; de aceea am luat eu și această sarcină, grea dar plăcută pentru mine.

Fiind însă că am fost amicul său, am căutat ca afecțiunea ce am avut pentru dânsul să nu mă facă a 'i exagera calitățile și meritele. Am narat viața sa așa cum am cunoscut-o d'aproape. Asupra inimei, caracterului și principiilor sale, asupra faptelor meritorii și a valorii sale literare, nu m'am mărginit numai întru a m'î da părerea, ci am produs și probe, unele trase din actele lui ce sunt de notariat publică, altele, din epistolele ce am primit de la dânsul, epistole intime cari nu erau destinate a fi publicate, altele în fine din operile sale tipărite.

Ast-fel lectorul, lăsând la o parte aprecierile mele, va putea judeca prin sine-însuși pe Lăzărescu și, ca scriitor, îl va putea cunoaște și mai bine după ce va putea citi opera sa postumă *Stroie Corbeanul*, căreia îi dau acum publicitate.

Orî-care ar fi opiniunea lectorului, eu rêmân satisfăcut că am împlinit o lipă de mult simțită, și prin lucrarea mea am adus tot o dată un omagiū memoriei răposatului meu amic, pe care l'am stimat și iubit precum și el a făcut pentru mine din copilărie, de când ne-am cunoscut unul pe altul, până la încetarea sa din viață.

Satisfacțiunea mea va fi îndoită dacă, achitându-mă de o datorie de inimă, dacă, ororând ast-fel amintirea amicului meu, voi face și lectorului plăcere și voi fi atras a-

tențiunea unei mai mari părți din publicul nostru asupra faptelor demne de imitat și asupra operelor acestui bărbat. Atunci vor fi mai mulți cari vor zice ca mine că moartea sa prematură este o pierdere publică și că este cu atât mai regretabilă, cu cât s'a întâmplat tocmai când el începuse să producă mai mult și mai bine, și când activitatea lui era mai utilă și familiei sale și societății în care viețuia.

Teodor I. Focșăneanul

Unui copilaș

Rizî cu nevinovăție, rizî iubite copilaș,
Adu'n inimile noastre veseliele cerești;
Tu nu știi ce fericire e în visu'ți drăgălaș,
Nu știi câtă mângăiere dai durerei omenești.

Dupe timp și tu în lume vei afla ce-î viețuirea,
Vei vedea că nu se poate fericit mereu să fii;
Acum rizî în neștiință, căci odată fericirea
Vei găsi-o și tu însu'ți în surisuri de copii.

Golaș, 1892.

Elena M. Condeescu

DRUM DE GÂNDURI

I

Precum odinioară
Așa mă ved acum
Stingher pe tristul drum
De jale, ce n'fioară,

Maî trist ca altă dată,
Căci timpul mi l'a nins,
Și 'n inină 'mi a stins
Credința cea curată,

Maî trist, căci vede sfada
Sdrobitelor simțiri
Și 'n negrele gândiri
Regrete cu grămada;

Cu mult maî trist, căci vede
Sfârșită viața mea
Acolo unde ea
La alții doar purcede...

II

Stă gândul meū și toarce
Atâtea amintiri..
Trecutele simțiri
Nu, nu s'or maî întoarce!

Stă mîntea'mî și socoate
Ce clipe dulci avuiū...
Ca să maî fiū cum fuiū
O! nu cred, nu se poate!

Stă inima și-adună
Bătăile dintăiū...
Cu-atăta doar rămăiū
Din dragostea-mî nebună..

Ear dacă vre-o dată
Voiū maî iubi cum-va
Cu grijă oiū aștepta
De-o maî putea să bată!

1892. Martie

Rădulescu Niger.

PICTURA ENGLEZĂ

Școala veche, 1750—1850

(Urmare)

Hogarth a renunțat a face orî ce studiu academic, ¹⁾ mărghinindu-se a studia fisionomia umană în prada pasiunilor, în mulțime, în taverne și în locurile publice. El nu s'a ținut timp lung de alegoriile lui Thornhill, de la care primise cât-va timp lecțiuni, și cu toate acestea, generul său se ridică.

Intăia lui armă fu caricatura. Anglo-Saxon în toată puterea cuvântului, fidel geniului rasei sale, Hogarth, nu înțelegea și disprețuia chiar aceea ce noi numim stil, aceea tradițiune ce urmărește idealul. Desenul, culoarea, compozițiunea, sînt pentru densusul

1) El zice: În loc să-mî îngreuez memoria cu precepte învechite saū să-mî obosesc ochii copiind pînzele descompuse de vremuri; am găsit tot-de-una să studiez după natură însăși lucruri maî directe și maî puțin periculoase de ales pentru a câștiga cunoștința artei noastre.

vorbe goale, fără sens, atunci când nu servesc a reprezenta o idee de aproape, o idee utilă, moralistă, lesne de asemuit și de priceput pentru toată lumea, începând de la pairii Engliterei până la cei din urmă măteloși. Cum vedeți el nu simția de loc arta. Frumusețile naturei, jocurile, efectele de lumină de pe un cap său din perspectiva văilor adânci, — silueta năvilor — pe azurul înfinit și rostogolirile nesfârșite ale norilor, nimic din toate astea nu îl opreau. Cu un cuvânt, el n'a fost de loc artist, el fu și nu fu alt de cât moralist.

Altă dată, aceasta i-a adus glorie; azi însă, dacă îl judecăm cu asprimea esteticeii, îl găsim slab. Cu toate acestea, nimeni n'a studiat realitatea cu atâta zel ca Hogarth, fapt din care rezultă de la sine, fără știrea artistului, frumuseți atrăgătoare.

Se spune că într-o zi, Hogarth, preumbându-se cu un amic în apropierea unei mahalale, văzu două fete îmbătate certându-se. Una din ele, luând în gură băutura, o asvîrli în fața celei-alte. «Uite, uite», strigă Hogarth, minunat de această scenă, după care și prinse a lua îndată o schiță repede pe care o desvoltă mai târziu în tabloul intitulat, *Conversația la miezul nopții*, unde a reprezentat desgustătorul spectacol al mizeriilor din Londra. El n'a lăsat să-și scape nici o ocaziune fără să noteze repede o pagină moralistă sau de caracter. În lucrările sale, atitudinea și gestul sunt de un adevăr uimitor, de o varietate nesecată; persoanele, pe lângă că trăesc și sunt găsite în obrăsnicia lor, sunt câte-odată chiar nobile și atingătoare.

El a escelat mai cu seamă în femeii și copii, pe cari nici Reynolds, nici Lawrence poate, nu i-au tratat așa de bine.

Pe lângă caricaturile sale, Hogarth, ca pictor, a lăsat câte-va portrete bune. Intre altele acela al căpitanului *Coram*, care se află în spitalul Foundling, fondat de acest filantrop; acela al lui *Wilkes*, de care am mai vorbit și de care a zis chiar Wilkes: «Pe zi ce trece seamăn mai mult în acest

portret; aceia al celebrului scriitor *Tom Jones*, portret postum pentru care se zice că a posat actorul engles Garrick care, printr-o tărîe de mimică de care dispunea, — ar fi luat fisionomia marelui romancier; acela în fine, al lui Garrick, în rolul lui Richard al III-a, de Shakespeare. În 1836 s'a încercat să facă mari picturi decorative, fără nici un succes însă.

Operile sale de căpătenie sînt: *Timpul fetelor de veselie*, în șase compozițiuni, unde el amestecă romanul cu comedia; *Timpul omului stricat*, care a obținut un succes mai mare ca acela al seriei precedente. Acest nou tablou de moravuri are înfățișarea unei drame în 8 acte: *Moștenirea*, *Scularia libertinului*, *Orgia*, *Căsătoria*, *Inchisoarea și Spitalul de nebuni*. În primul act o biată fată sedusă, abandonată, revine la el în ultimul act, când și el la rëndul său e părăsit de haita de parasiți, de escrocii și spadasiini cari l'au condus pe calea pierii. Hogarth a mai făcut: *Alegerile*, *Cele patru părți ale zilei*; dar cel mai celebru e *Căsătoria la modă*, în șase bucăți.

I-a *Contractul de căsătorie*. — Scena se petrece într'un interior bogat, ornat cu tablouri. Pe când cuscrii hotărăsc condițiunile contractului, junele și fidanțata, trîntiți pe o sofa, își întorc spatele; dînsa ascultă discursurile galante ce îi ține un avocat tîner.

II-a *Interiorul tinerei căsnicii*. — E interiorul tinerilor căsătoriți la ceasul dejunului. Apartamentul trădează o noapte petrecută în jocuri și orgii. Așezați la masă, contele, stă întins pe scaunul său, cu mâinile în buzunar, în poza unui om pe care oboseala îl face indiferent de orî ce; femeia se silește a nu căsca; în fund doarme dus un servitor. Pe primul plan un mic câine miroase o bonetă de damă ce ese pe jumătate din buzunarul soțului nepăsător.

III-a *Visita la Empiric*. — Libertinul de și bolnav, își rîde de șarlatan și de pețitoare, cari l'au înșelat dându-i în stăpânire o marfă otrăvitoare. Pețitoarea îl ocă-

răște și îl amenință. El mai înțelept, ascultă cu nepăsare reproșurile. Contesa care e cauza acestei scene, în naivitatea sa, plânge într'un colț.

IV-a *Scularea contesei*.—Contesa, înconjurată de un cerc de vizitatori, stă trântită pe o sofa, ațintind urechea la cântecul unui italian și cuvintele rostite de avocatul din primul act, devenit amantul său. Pe primul plan o mică arăpoaică șade plecata jos, desfăcând mici obiecte grămădite într'un coș și rîde arătând coarnele unei mici statuete.

V-a. *Duelul și moartea contelui*.—Contele înștiințat de necredința soției sale, o surprinde într'o casă defăimată. Un duel urmează, în care contele sucombă. Avocatul fuge pe fereastră în cămașă, pe când femeea în genuchi cere ertare soțului înșelat. Camera e luminată de o lumînare așezată în fundul compozițiunii și de lanterna agenților de siguranță cari, auzind sgomot, pătând înăuntru.

VI-a. *Moartea contesei*.—Contesa primind vestea că amantul ei a primit pedeapsa capitală; se otrăvește luând Laudanum în casa tatălui său, într'o cameră a căreia fereastră dă pe Tamisa. Dînsa zace în agonie, pe când tatăl ei—detaliu sinistru—îi scoate cu îngrijire inelele din degete. Celelalte grupe sînt formate de o bătrână doică și copilul contesei, și un spițer care dojenește pe un servitor tîner, bănuit că ar fi adus otrava.

Aceste tablouri, mai mult dramatice ca pitorești aș fost făcute între anii 1744 și 1750.

Acum voi mai spune câte-va cuvinte de »Marșul gardelor la Finchley, tablou în care Hogarth a satirat panica gardei regale, trimasă de George al II lea să oprească înaintarea pretendentului Charles-Eduard. Hogarth dedicase acest tablou regelui, care pe dată ce l'a văzut a strigat: «Cine cutează să rîdă ast-fel de soldații mei! ridicăți a această murdărie!» Hogarth, furios, șterse dedicațiunea și o înlocui ast fel: «Regelui Prusiei!»

Tablourile lui Hogarth de și sunt lipsite de mari calități pitorești; cu desen adesea

necorect și o execuție aspră; totuși, ele rămîn în amintirea cu-î le a văzut. Aceea ce te face să îți întipărești lucrările sale și să nu le uiți, este spiritul, căldura sufletească, violența și amărăciunea sentimentului satiric ce domină în operele sale, calități, cari de și mari, sunt neîndestulătoare pentru un artist. Lucrările lui Hogarth se acomodează perfect cu interpretarea în gravură, pe care operele unui maestru recunoscut, ar perde cele mai bune părți din frumusețile sale dacă ar suferi o asemenea încercare.

Ca exemple e pictorul francez, Chardin, care a făcut o mulțime de scene intime și familiare pe cari le-a reprodus în dimensiuni mici ca Hogarth și în care nu găsim spiritul lui Hogarth de și la el găsim calități ce nu cedează altora.

Dacă ne încercăm a alege între operele compecte ale lui Hogarth și un singur tablou bun al lui Chardin, vom prefera gravurile pictorului englez.

Hogarth, în Englitera, era comparat cu Shakespeare, acel poet care a depins toate splendorile, toate frumusețile, toate sentimentele, de la cele mai jos până la cele mai sublime.

Intrebând cine-va într'una din zile pe humoristul Charles Lamb: «Care-ți este cartea favorită, a răspuns: Shakespeare.—Și care alta?—Hogarth».

În amb marea pe moralist în Hogarth, în detrimentul pictorului.

Mai nemerită 'mi pare judecata lui Horace Walpole, care, cu toate acestea, n'a fost amicul artistului. El zice:

«Scularea omului corupt, sala de mîncare a contelui din *Căsătoria la modă*, apartamentul soțului și acela al femeii sale, salonul și camera de culcare și alte douăzeci de tablouri sunt trăsurile cele mai adevărate ce avem, pentru un veac, despre modul nostru de viață. Și aceasta-î adevărat.

(Va urma)

Iuliă Goșanec

MINTE

Fluturul fără de minte
Sboară lângă luminare
Până 'n flacăra ei cade,
Se aprinde și dispăre.

Eū îl vĕd și 'mĭ zic atuncea :
«Tot ca el și noi cĕdem
Și ne ardem în iubire...
Deci, aceeași minte-avem.

I. Sărățeanu.

UNA-ALTA

O doamnă din provincie scrisese unei prietene din capitală, rugĕnd-o să caute un profesor pentru nepoții seĭ, care să aibă ĕnsă calitățile cutare și cutare. Dar fiind-că numărul calităților cerute era peste fire de mare, așa în cât omul ce le-ar fi posedat ar fi fost o adevĕrată perfecție, doamna din capitală rĕspunse amiceĭ sale din provincie :

«Draga mea, să știi că sĭnt în căutarea unui ast-fel de om ; dar află că îndată ce'l voiĭ găsi, voiĭ lăsa pe bărbatu-meu și mĕ voiĭ mărita cu el».

* *

Intr'un salon se vorbea de frumusețile și minunățiile din America.

— Ce țară încântătoare ! exclamă un domn cam naiv.

— Dupĕ cât se vede, ai fost în America ?

— Eū nu, dar frate-meu avea de gând să se ducă.

* *

Toată lumea se mira pentru ce doamna X., când mergea la biserică, săruta icoana lui Christos de la distanță, numai prin țac-nitul buzelor. Adevĕrul e, că într'o zi, cam de mult, această sfântă icoană căzuse din cuiu și-i turtise nasul. De-atunci evlvaioasa în chestie își făcea rugăciunea în modul următor :

— «Iartă-mĕ doamne, dacă nu te sărut

mai de aproape; n'am poftă să rămăiū cĕrnă».

* *

Un sceptic spunea tot d'auna la orĭ-ce lucru și la orĭ ce fapt că i se pare că e așa sau altminterea.

Intr'o zi un oare-cine îl lovi cu o piatră în cap.

— Mi-ai spart capul, strigă scepticul ștergĕndu-și sĕngele.

— Ți se pare, rĕspunse cel care-l lovise.

* *

— Am vĕzut pe dracu, am vĕzut pe dracu ! striga un fricos, fugind cât putea.

— Cum l'ai vĕzut ? îl întrebă cineva.

— Sub forma unui măgar.

— Așĭ ! îi rĕspunse acela, te-ai speriat de umbra ta.

* *

Un preot, predicĕnd, spunea că Christ a fost prins în pădurea măslinilor.

— Așa-i trebuie, strigă o credincioasă din biserică; ce-a căutat în acea grădină, când știe că și anul trecut a fost prins tot acolo.

* *

O cucoană întâlnește pe o țĕrancă pe care nu o vĕzuse de mult...

— Ce faci fata mea ?.... Nu știi, tu or sora ta a murit anul trecut ?...

* *

— Ce este amorul, căsătoria și divorțul ?

— Amorul este un nod proaspĕt ; căsătoria un nod întărit, și divorțul un nod putrezit.

* *

Un om biat, trecĕnd pe sub ferestrele unei case cu trei etaje, se pomenește cu o dușă de apă rece, care i se asvĕrlise de chiriașul etajului al treilea.

Bețivul, apucă o piatră și asvĕrli în sus. Ne avĕnd ĕnsă putere, abia ajunsese până la ferestrele celui de-al doilea, unde lovi în cap pe chiriașul de-acolo.

Apoi strigă acestuia :

— Mĕ iartă, onorabile, am voit să dau în

cel de-asupra d-tale, dar fiind-că n'am putut să ajung până la el, adaugă și d-ta restul și să fim cfit.

* *

Un nepăsător aflând de la prietenii că nevastă sa îl înșală, le răspunde cu cel mai mare sânge rece :

— Eă, dragii mei, m'am însurat ca să am nevastă, iar nu să opresc și pe alții s'o aibă.

* *

Ue bețiv, stând la masă cu un om de ispravă, îl tot poțtea să bea.

— Nu 'mi e sete, răspundea mereu acesta.

— Prin ce te deosibești atunci de dobitoace, dacă nu bei de cât numai când ți-e sete ?...

* *

Ce plicticoasă e și viața asta !

Când ești tēnēr trebuie să ai tot-d'a-una grija să plăci ; când ești bătrân și mai greu : trebuie să aibi pe aceia de a nu displace.

EROTICE

XI

*Pe luciul unei ape line
O trestie se 'ncovoia
Și apa oglindind'o 'n sine
S'o frângă pare că voia ..
Tot ast-fel faci și tu cu mine
Pe sînul tēu când mă rēsfrâng.
Dar uiți că trestia se ține
De rădăcini ce nu se frâng.*

XII

*Sprîncenele-ți catifelate
Subt care ochii tēi lucesc
Mē 'njunghie și mă rānesc
Ca două săbii veninate.
Tot ele-apoi ca un lîțoliu
Intunecă privirea ta :
Ai chipul că m'ai regreta
Și că le porți ca semn de doliu.*

XIII

*Surîsul tēu misterios
Mēncântă, dar mē lasă rece,
Precum al crinului miros
Imbată un minut și trece.
Dar floarea poate că mă bine
M-ar place ca mirosul sēu :
In locul zîmbetului tēu,
Mă bine te-ași voi pe tine.*

TH. M. STOENESCU.

BULETIN BIBLIOGRAFIC

Aă apărut de sub presă :

Poesii de Th. M. Stoeneșcu, un gros volum tipărit pe hârtie velină.

Prețul unui exemplar broșat, 4 lei.

" " " legătură de lux, 6 lei.

De vânzare la administrația „Revistei Literare“ și la librăria editoare Ig. Haiman, București.

Antonie sau Impresiuni câmpene, de d-l St. Băjescu, avocat și fost membru al curței de apel, o broșură de 133 pagini. Se poate procura de la autor, în Craiova. Prețul 1 lei.

Cartea județului Covurlui, note geografice, istorice și în deosebi statistice; partea I, II și III (2 volume) de d-l Moise N. Pacu, profesor la seminarul din Galați și fost deputat. Această lucrare a fost premiata de societatea geografică. Prețul vol. I (partea I și a II) 5 lei; vol. II (partea III) 3 lei.

Monologuri (Seria I și a II-a) versuri de Nicolae Țincu. Două broșuri tipărite pe hârtie velină. Amândouă : 2 lei.

REX.

AVIS

Din cauza sărbătorilor și a aglomerației de lucrări la tipografie, numărul 13 al „Revistei Literare“ se va expedia d-ilor abonați sub aceeași copertă cu numărul 14 în ajunul zilei de Dumineca Tomei.

Tot odată d-nii abonați întârziați cu plata abonamentului sunt rugați a ne expedia cât mai curând sumele ce ne datorează.

Administrația.